

Luxembourg, 19. april 2016

PRESSEMELDING 03/2016

Dom i sak E-14/15 *Holship Norge AS mot Norsk Transportarbeiderforbund*

BOIKOTT FOR Å OPPNÅ TILSLUTNING TIL EN TARIFFAVTALE – VURDERING ETTER EØS-AVTALEN ARTIKLENE 31, 53 OG 54

EFTA-domstolen ga i dag en rådgivende uttalelse som svar på spørsmål forelagt fra Norges Høyesterett om tolkningen av EØS-avtalen artikkelene 31, 53 og 54.

Saken gjaldt et varsel om boikott fra Norsk Transportarbeiderforbund («NTF») rettet mot Holship Norge AS («Holship»), et norsk speditørfirma, for å oppnå tilslutning til Rammeavtalen om fastlønnssystem for losse- og lastearbeidere («Rammeavtalen»). Rammeavtalen gjelder for tretten havner i Norge, inkludert Drammen havn. I medhold av Rammeavtalen er det etablert et Administrasjonskontor for losse- og lastearbeid i Drammen («Administrasjonskontoret»), en ikke-erhvervsmessig og *sui generis* sammenslutning hvis styre består av tre representanter for arbeidsgiversiden og to fra arbeidstakersiden. Rammeavtalen inneholder en fortrinnsrettsbestemmelse, som innebærer at losse- og lastetjenester må utøves av losse- og lastearbeidere ansatt ved Administrasjonskontoret, med mindre dette mangler kapasitet til å påta seg oppdraget.

Siden Holship ikke er part i Rammeavtalen, benytter det sine egne ansatte til losse- og lastearbeid i Drammen. For å få Holship til å slutte seg til Rammeavtalen, varslet NTF Holship om en boikott og gikk til søksmål for å få boikotten kjent lovlig. Drammen tingrett, og senere Borgarting lagmannsrett, la til grunn at boikotten var lovlig, siden den falt utenfor virkeområdet til EØS-avtalen artikkelene 53 og 54, og var forenlig med EØS-avtalen artikkel 31. Holship anket lagmannsrettens dom til Høyesterett, som besluttet å forelegge saken for EFTA-domstolen.

Den første gruppe spørsmål om tolkningen av EØS-avtalen artikkelene 53 og 54

EFTA-domstolen kom til at unntaket for tariffavtaler fra EØS-avtalens konkurranseregler ikke gjelder for en bestemmelse som innebærer at en havnebruker må gi fortrinn til et annet foretaks arbeidere fremfor sine egne ansatte, eller bruken av boikott for å oppnå tilslutning til en tariffavtale som inneholder en slik bestemmelse.

EFTA-domstolen kom til at en tariffavtale faller utenfor virkeområdet for EØS-avtalens konkurranseregler hvis den har blitt inngått gjennom kollektive forhandlinger mellom arbeidsgivere og arbeidstakere og forfølger målet om forbedring av arbeids- og ansettelsesvilkår. Selv om det første vilkår er oppfylt i den foreliggende sak, er det andre vilkår ikke oppfylt. Når det gjelder dette andre vilkår, fant EFTA-domstolen at den samlede virkning av de to bestemmelser i Rammeavtalen – fortrinnsrettsbestemmelsen og bestemmelsen som etablerer Administrasjonskontoret – er å garantere Administrasjonskontorets ansatte fast ansettelse og en viss lønn. Virkningen er derfor kun å beskytte den begrensede gruppe arbeidere ansatt i Administrasjonskontoret, på bekostning av Holships ansatte, som vil hindres i å utføre dette arbeid. Videre må den varslede boikott også tilordnes Administrasjonskontoret siden den søker å få Holship til å akseptere vilkårene i Rammeavtalen. NTF deltar i ledelsen av Administrasjonskontoret, og har interesse i å opprettholde dets markedsposisjon, og kombinerer

slik sett et forretningsmessig mål med sine kjerneoppgaver som fagforening. I lys av disse betraktninger fant EFTA-domstolen at systemet med administrasjonskontor går lenger enn forbedring av arbeids- og ansettelsesvilkår.

For at en sammenslutning som Administrasjonskontoret skal anses som et foretak etter EØS-avtalen artiklene 53 og 54, må den drive økonomisk virksomhet. Losse- og lastetjenester er en økonomisk virksomhet siden det tilbys en tjeneste i et marked der Administrasjonskontoret, aktuelt eller potensielt, konkurrerer med andre tilbydere. Det er opp til den anmodende domstol å vurdere om tilbudet av losse- og lastetjenester kan tilordnes Administrasjonskontoret.

EØS-avtalen artiklene 53 og 54 rammer atferd som kan ha en merkbar virkning på samhandelen mellom EØS-stater, det være seg direkte eller indirekte, aktuelt eller potensielt. Det er opp til den anmodende domstol å avgjøre om dette er tilfelle i saken.

EFTA-domstolen konkluderte med at EØS-avtalen artiklene 53 og 54 kan begge anvendes på et system som Administrasjonskontoret.

Når det gjelder EØS-avtalen artikkel 54, uttalte EFTA-domstolen at den anmodende domstol må avgjøre om det relevante geografiske marked er begrenset til Drammen havn. Dersom den anmodende domstol skulle anse Administrasjonskontoret for å ha en dominerende stilling, må den videre vurdere om denne dekker en vesentlig del av EØS. En enkelt havn kan anses som en vesentlig del av EØS. Dersom den anmodende domstol skulle komme til at Drammen havn ikke kan anses som en vesentlig del av EØS, må den imidlertid ta i betraktning identiske eller tilsvarende systemer med administrasjonskontor som kan finnes i andre havner. Når det gjelder spørsmålet om misbruk, må den anmodende domstol vurdere om Administrasjonskontoret pålegger sine kunder å dekke alle eller de fleste av sine behov hos dette foretak, krever uforholdsmessige priser, eller avstår fra å ta i bruk moderne teknologi.

Når det gjelder EØS-avtalen artikkel 53, uttalte EFTA-domstolen at det er opp til den anmodende domstol å vurdere om de tretten administrasjonskontor er parter i en avtale eller om det foreligger noen samordnet opptreden i bestemmelsens forstand.

Den andre gruppe spørsmål om tolkningen av EØS-avtalen artikkel 31

Under henvisning til at Holship er eid av et dansk selskap, uttalte EFTA-domstolen videre at en boikott som søker å oppnå tilslutning til en tariffavtale som omfatter en fortrinnsrettsbestemmelse, som den til vurdering, utgjør en restriksjon på etableringsfriheten. Holships tilslutning til Rammeavtalen ville føre til at det må gi Administrasjonskontoret fortrinnsrett fremfor sine egne ansatte, og ville måtte betale de satser som er fastsatt av Administrasjonskontoret. Videre er boikotten uløselig knyttet til Rammeavtalen. I denne sammenheng er det uten betydning om Holships behov for losse- og lastetjenester er svært begrenset eller sporadisk.

Restriksjoner på etableringsfriheten kan rettferdiggjøres enten ved EØS-avtalen artikkel 33 eller av tvingende allmenne hensyn, slik som beskyttelse av arbeidstakere. Slike grunnlag for rettferdiggjøring må tolkes i lys av grunnleggende rettigheter. I den foreliggende sak beskytter systemet med administrasjonskontor en begrenset gruppe arbeidstakere på bekostning av andre arbeidstakere. Selv om retten til arbeidskamp dekker situasjoner der arbeidstakere støtter andre arbeidstakere, er det intet i nærværende sak som tilsier at boikotten tar sikte på å forbedre arbeidsforholdene for Holships arbeidstakere. Videre kan boikotten ha krenket Holships

negative foreningsfrihet, og muligens de ansattes. Det er derfor uten betydning for vurderingen av om restriksjonen er lovlig eller ikke, at Holship anvender en annen tariffavtale for sine ansatte. Det er opp til den anmodende domstol å avgjøre, i betraktning av alle fakta og omstendigheter som er forelagt den, og den veiledning den gis av EFTA-domstolen, om det restriktive tiltak saken gjelder, kan rettferdiggjøres.

Avgjørelsen er tilgjengelig i fulltekst på Internett, se www.eftacourt.int.

Pressemeldingen er et uoffisielt dokument, og er ikke bindende for EFTA-domstolen.